

HUMALKARIN RANTA-ASEMAKAAVAN LUONTOSELVITYS



FM (biologi) Turkka Korvenpää
19.8.2025

Sisällys:

1. JOHDANTO	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	4
3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS	4
3.1 Menetelmät	4
3.2 Arvokkaat luontotyyppikohteet	5
3.3 Luontotyyppikuviot.....	7
4. PESIMÄLINNUSTO	18
4.1 Menetelmät	18
4.2 Tulokset ja johtopäätökset.....	19
5. LEPAKOT	21
5.1 Menetelmät	21
5.2 Tulokset ja johtopäätökset.....	22
6. VIITASAMMAKKO	23
7. MUU LAJISTO	24
8. SUOSITUSTEN YHTEENVETO	26
9. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	26

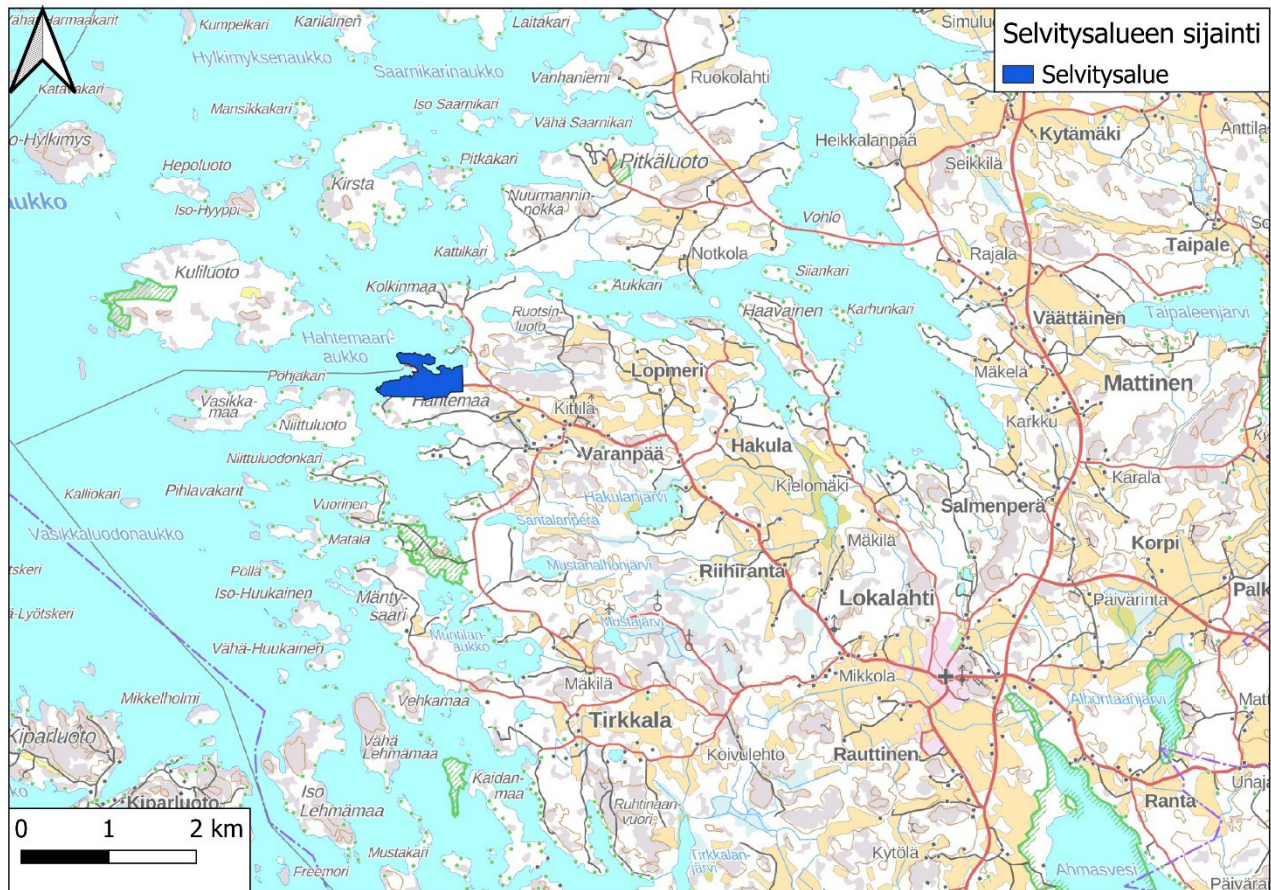
Kannen kuva: Komeaa mäntymetsää selvitysalueen länsiosassa luontotyyppikuviolla 22.

Pohjakartat: © Maanmittauslaitos 08/2025

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenskaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Arkkitehtuuritoimisto Thomas Hagström tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä Uudenkaupungin Lokalahdella sijaitsevan Humalkarin ranta-asemakaava-alueen luontoselvityksen (kartta 1).



Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Luontoselvityksen tarkoituksena on kartoittaa alueen luontoarvot ja arvioida niiden vaikutusta maankäyttöön. Työhön sisältyvät seuraavat osat:

- kasvillisuus- ja luontotyyppikartoitus
- lepakkokartoitus
- pesimälinnustokartoitus
- viitasammakkokartoitus
- liito-oravakartoitus
- muiden uhanalaisten, silmälläpidettävien ja EU:n direktiivilajien esiintymien selvitys

Suomen Lajitietokeskukselle tehtiin aineistopyyntö alueelta ja sen lähiympäristöstä ennestään tunnetuista lajiesiintymistä (Suomen Lajitietokeskus 2025). Selvityksen teki FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja siihen liittyvät maastotyöt tehtiin huhti-elokuussa 2025.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue (pinta-ala noin 30 ha) sijaitsee Uudenkaupungin Lokalahdella Varanpäässä (kartta 1). Alue on pääosin tehokkaasti hoidettua mäntyvaltaista metsää, jota pienet kalliot kirjovat. Humalkarissa on pienvenesatama, joka ei sisälly selvitysalueeseen. Rannoilla sijaitsee useita kesämökkejä, joille johtaa sorapintaisia teitä. Alueen itäosassa on maatilan tilakeskus rakennuksineen. Rannat ovat pääosin kallioisia ja kivikkoisia, mutta Kaukalonperän rannoilla kasvaa ruovikkoa.

3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS

3.1 Menetelmät

Alueen luontotyyppikartoitus perustuu 27.5.2025, 17.6.2025, 27.6.2025, 17.7.2025 ja 1.8.2025 suoritettuihin maastokäynteihin. Kartoitettuja luontoarvoiltaan merkittäviä luontotyyppejä ovat:

- luonnonsuojelulain suojelema luontotyyppi
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö
- vesilain suojaama pienvesi
- METSO -kriteerit täyttävä kuvio
- uhanalaisen luontotyyppin edustava esiintymä
- muuten luontoarvoiltaan merkittävä kohde

Selvitysalueelta löytyi yksi arvokas luontotyyppikohde, joka esitellään seuraavassa kappaleessa. Se arvotettiin käyttäen julkaisun Mäkelä & Salo (2024) neljäportaista luokitusta:

Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

Arvokkaiden luontotyyppikohteiden kartoituksen lisäksi koko selvitysalue jaettiin 36 luontotyyppikuvioon, joista laadittiin kuvaukset. Kuvaus sisältää tietoa mm. kuvion elävästä ja kuolleesta puustosta, putkilokasvillisuudesta ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyyppistä (luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/), Kontula & Raunio 2018a ja b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa merkittävää on uhanalaisuusluokan lisäksi luontotyyppin ekologinen laatu. Esimerkiksi tavanomaisena talousmetsänä käsitelty voimakkaasti harvennushakattu, lahoppuustoltaan niukka, varttunut kuiva kangasmetsä kuuluu uhanalaisluokkaan vaarantunut (uhanalainen), mutta on ekologiselta laadultaan heikko, sillä luontotyyppin tila on voimakkaasti heikentynyt, kun ihmistoiminta on perin pohjin muuttanut metsän luontaisia ominaispiirteitä. Sen sijaan ekologiselta laadultaan erinomaiset ja hyvät kohteet ovat jo tällä hetkellä luontoarvoiltaan merkittäviä. Edustavuudeltaan kohtalaiset ja heikot kohteetkin kehittyvät toki aikaa myöten edustavammiksi, jos ne jätetään luonnontilaan. Luontaisesti harvinaisten luontotyyppien (kuten lähteiden ja kalkkikallioiden) ja perinnebiotooppien kohdalla asian merkitys korostuu, ja ne voivat olla luontoarvoiltaan merkittäviä laadultaan heikkoinakin. Selvitysalueella ei esiinny tällaisia luontaisesti harvinaisia luontotyyppejä tai perinnebiotooppeja.

3.2 Arvokkaat luontotyyppikohteet

3.2.1 Takaperäntien suolaikku

Takaperäntien eteläpuolella sijaitsee pieni ojittamaton ja muutenkin melko hyvin luonnontilansa säilyttänyt suolaikku (kartta 2, kuva 1). Ympäristöstä valuvien pintavesien ylläpitämällä, miltei puuttomalla suolaikulla kasvaa runsaiden jouhivihvilän ja jokapaikansaran lisäksi mm. luhtavillaa. Suolaikku on laadultaan hyvä ja täyttää metsälain erityisen tärkeän elinympäristön määritelmän. Se edustaa luontotyyppiä boreaaliset piensuot, joka on koko Suomen tasolla vaarantunut ja Etelä-Suomessa erittäin uhanalainen luontotyyppi.

Arvoluokka: 4

Maankäyttösuositus: Suolaikku suositellaan säilytettäväksi luonnontilassa.



Kartta 2. Takaperäntien suolaikku.



Kuva 1. Takaperäntien suolaikku on säilynyt jokseenkin luonnontilaisena.

3.3 Luontotyyppikuviot

Luontotyyppikuviot on merkitty karttaan 3.

KUVIO 1 – BOREAALINEN PIENSUO

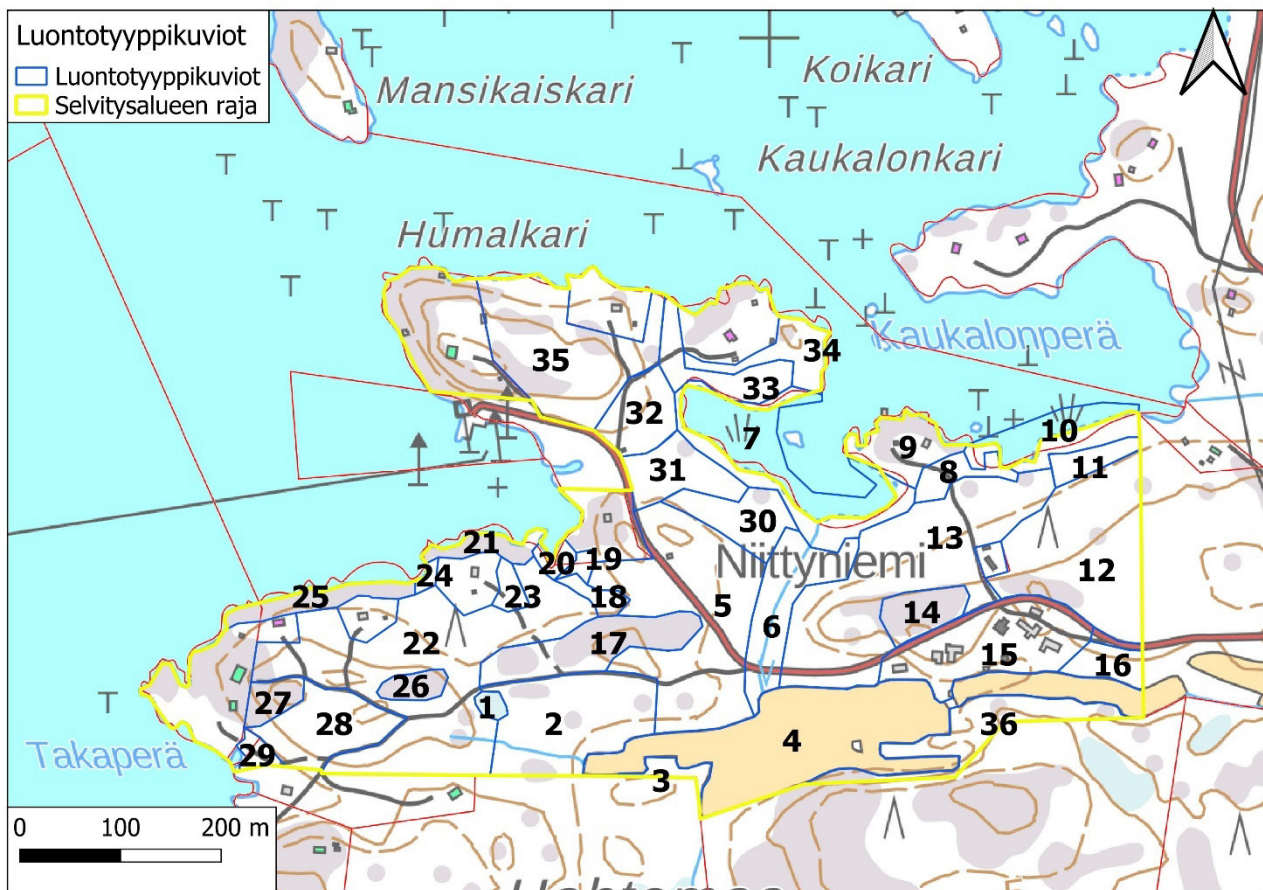
Katso kappale 3.2.1 "Takaperäntien suolaikku".

KUVIO 2 – KUIVAHKON – KUIVAN KANKAAN MÄNTYTAIMIKKO

Harvennettu, varttunut mäntytaimikko kuivahkolla ja kuivalla kankaalla (kuva 2). Kuviolla kasvaa myös vähän koivua ja katajaa. Paikoin on pieniä kalliolaikkuja. Lahopuuta ei juuri ole. Kenttäkerroksessa tavataan runsaiden sananjalan, puolukan, mustikan ja metsälauhan lisäksi mm. kanervaa, kangasmaitikkaa, kevätpiippoa ja metsälauhaa. Kuvion ekologinen laatu on heikko.



Kuva 2. Varttunutta mäntytaimikkoa luontotyyppikuviolla 2.



Kartta 3. Luontotyyppikuvioiden numerointi.

KUVIO 3 – VARTTUNUT KUIVAHKO KANGAS

Melko vanhaa harvennettua männikköä kasvava kuivahko kangas, jossa on myös vähän kuusta lähinnä alemmassa latvuserroksessa sekä nuoria koivuja. Lahopuuta ei juuri ole. Kuviolla kasvaa runsaiden puolukan, mustikan ja metsälauhan ohella esim. kevätpiippoa, metsätähteä, variksenmarjaa ja eteläntuoksusimaketta, joka kertonee kauan sitten päättyneestä laidunkäytöstä. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 4 – PELTO

Viljelty pelto.

KUVIO 5 – KUIVAHKON KANKAAN MÄNTYTAIMIKKO

Kuivahkon kankaan mäntytaimikko, jossa kasvaa myös siellä täällä nuoria koivuja ja yksittäisiä vanhoja siemenpuumäntyjä. Laajojen sananjalkakasvustojen lisäksi

kenttäkerroksessa tavataan esim. puolukkaa, metsälauhaa ja mustikkaa. Paikoin esiintyy pieniä kalliolaikkuja. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 6 – KOSTEA LEPPÄLEHTO

Nuorta, harvaa tervalepikkoa kasvava kostea lehtomainen metsikkö (kuva 3) leveän ja seisovavetisen valtaojan varrella. Ojan korkeat kaivuuvallit erottuvat maastossa selvästi. Varsinkin valleilla kasvaa myös koivua. Lahopuuta esiintyy varsin niukasti. Nurmilauhavaltaisessa kenttäkerroksessa kasvaa lisäksi mm. ranta-alpea, suo-ohdaketta, röyhyvihvilää ja puna-ailakkia. Lepikko lienee seurausta aiemmin avoimen niityn umpeenkasvusta. Kuvion eteläreunalla tien eteläpuolella sijaitsee pieni seisovavetinen kaivanto ja valtaojan itäpuolella heti tiestä pohjoiseen pieni märkä painanne, jossa havaittiin soidintava viitasammakko. Rannikon kostea leppälehto on silmälläpidettävä luontotyyppi. Tervaleppävaltaisena lehto täyttää luonnonsuojelulain luontotyyppin tervaleppävaltaisuuuden määritelmän, mutta on ekologiselta laadultaan heikko. Tästä syystä sitä ei arvioitu arvokkaaksi luontotyyppiä.



Kuva 3. Tervalepikkoa luontotyyppikuviolla 6.

KUVIO 7 – RUOVIKKO

Kaukalonperän ruovikko (kuva 4), joka maan puolella vaihtuu ruovikoituneeksi rantaniityksi. Kasvistoon kuuluvat esim. rantayrtti, ranta-alpi, suoputki, rönsyrölli, suolavihvilä, ketohanhikki, punanata ja merisuolake. Kuvio on ekologiselta laadultaan tavanomainen.



Kuva 4. Kaukalonperän ruovikkoa.

KUVIO 8 – KOSTEA LEPPÄLEHTO

Harvaa, nuorehkoa tervaleppää (kuva 5) kasvava lehtomainen kuvio, joka on lähinnä kosteaa lehtoa. Lahopuuta ei juuri ole. Puustoon kuuluu myös muutama koivu. Kuvion itäpäässä sijaitsevilla ruoppausmassoilla kasvaa nuorta lepikkoa. Kasvistoon kuuluvat runsaiden nurmilauhan ja ranta-alven lisäksi mm. suo-ohdake, suoputki, puna-ailakki. ja valkolehdoikki. Rannikon kostea leppälehto on silmälläpidettävä luontotyyppi. Tervaleppävaltaisena lehto täyttää luonnonsuojelulain luontotyypin tervaleppävaltaisuuuden määritelmän, mutta on ekologiselta laadultaan heikko. Tästä syystä sitä ei arvioitu arvokkaaksi luontotyyppiä.



Kuva 5. Tervalepikkoo luontotyyppikuviolla 5.

KUVIO 9 – PIENVENESATAMA

Kallioinen niemi, jolla sijaitsee pienvenesatama rakennuksineen, parkkipaikkoineen ja laitureineen. Rannoilla kasvaa paikoin ruokoa. Rantakallion kasvistoon kuuluvat esim. keltamaksaruoho ja merisaunio. Kuviolla kasvaa mäntyä sekä mm. puolukkaa ja metsälauhaa.

KUVIO 10 – RUOVIKKO

Tiheä ruovikko, jonka länsiosaan on ruopattu pieni venevalkama. Venevalkaman itäpuolella on vasta osittain kasvittuneita ruoppausmassoja, mutta idempänä tiheää ruovikkoa ja metsän reunassa ruovikoitunutta rantaniittyä. Viime mainitulla tavataan mm. ranta-alpea, ruokoraiheinää, suoputkea, luhtavuohennokkaa ja lännenmaarianheinää. Kuvio on ekologiselta laadultaan tavanomainen.

KUVIO 11 – LEHTOMAINEN KANGAS

Ruovikon reunassa on muutaman metrin levyinen tervaleppävyö. Sen takana kasvaa tiheää nuorehkoa kuusi- ja koivupuustoa. Maapuuta esiintyy niukasti. Kasvistoon kuuluvat mm. käenkaali, puna-ailakki, oravanmarja ja lillukka. Kuvio on ekologiselta laadultaan melko heikko.

KUVIO 12 – KUIVAHKON KANKAAN MÄNTYMETSÄ

Harvennettu, nuori kuivahkon kankaan männikkö, jossa on vähän koivua. Lahopuuta ei juuri ole. Tavanomaiseen kasvistoon kuuluvat runsaiden puolukan, metsälauhan, mustikan, kangasmaitikan ja sananjalan lisäksi mm. metsätähti ja variksenmarja. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 13 – KUIVAHKON JA KUIVAN KANKAAN SIEMENPUUHAKKU

Kuivahkon ja kuivan kankaan kalliolaikkuinen siemenpuuhakkuu, jolla kasvaa tiheydeltään vaihtelevaa taimikkoa (koivua, kuusta ja mäntyä). Siellä täällä on kosteampia painanteita. Kasvistoon kuuluvat esim. mustikka, kevätpiippo, puolukka, hietakastikka, metsälauha, kanerva, variksenmarja ja sananjalka. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 14 – KALLIOMETSÄ

Melko vanhaa, pienikokoista männikköä kasvava kalliomännikkö (kuva 6), jossa on hieman lahopuuta. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti puolukkaa ja variksenmarjaa. Kuvio on ekologiselta laadultaan melko heikko.

KUVIO 15 – TILAKESKUS

Maatilan tilakeskus rakennuksineen ja pihoineen.

KUVIO 16 – KUIVAHKON KANKAAN SIEMENPUUHAKKU

Kuivahkon kankaan siemenpuuhakkuu, jolla kasvaa mm. sananjalkaa ja metsälauhaa. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.



Kuva 6. Kalliomännikköä luontotyyppikuviolla 14.

KUVIO 17 – KALLIOMETSÄ

Vanha, jäkäläinen kalliomännikkö, jonka puista osa on kilpikaarnaisia. Lahopuuta ei juuri ole. Kasvistoon kuuluvat runsaan puolukan lisäksi mm. variksenmarja ja metsälauha. Kalliometsä on silmälläpidettävä luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan kohtalainen.

KUVIO 18 – KOSTEA LEPPÄLEHTO

Melko varttunutta tervalepikkoa kasvava ojitettu kostea lehto, joka on ojituksen vuoksi selvästi kuivunut. Leppien alle on tästä syystä alkanut kasvaa kuusta. Puustoon kuuluu myös hieman koivua. Lahopuuta ei juuri ole. Kasvistoon kuuluvat runsaan nurmilauhan ohella esim. ranta-alpi, puna-ailakki, käenkaali ja vadelma. Rannikon kostea leppälehto on silmälläpidettävä luontotyyppi. Tervaleppävaltaisena lehto täyttää luonnonsuojelulain luontotyyppin tervaleppävaltaisuuuden määritelmän, mutta on ekologiselta laadultaan heikko. Tästä syystä sitä ei arvioitu arvokkaaksi luontotyyppiä.

KUVIO 19 – TUORE KANGAS

Tiheä, nuorehko tuoreen kankaan kuusikko, jossa on myös hiukan mäntyä ja koivua. Lahopuuta ei juuri ole. Kenttäkerroksessa tavataan mm. mustikkaa, metsätähteä ja kevätpiippoa. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 20 – NUORI LEHTIMETSÄ

Osittain vanhoilla ruoppausmassoilla kasvavaa tiheää nuorta koivua ja tervaleppää. Lahopuuta ei ole. Kasvistoon kuuluvat runsaan isonokkosen lisäksi esim. lehtonurmikka, puna-ailakki ja nurmilauha. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 21 – KARU MERENRANTAKALLIO

Karu, niukkakasvinen merenrantakallio. Kuviolla kasvaa mm. ruokoraiheinää ja syysmaitiaista. Kuvio on ekologiselta laadultaan tavanomainen. Karu merenrantakallio on säilyvä luontotyyppi.

KUVIO 22 – VARTTUNUT TUORE KANGASMETSÄ

Harvaa, vanhaa männikköä (kannen kuva) kasvava tuore ja paikoin kuivahko kangas, jossa on hieman kuusta ja paikoin vähän kuusen taimia. Lahopuuta on varsin vähän. Tavanomaiseen kasvistoon kuuluvat runsaiden mustikan, puolukan ja metsälauhan lisäksi mm. kevätpiippo, variksenmarja, metsätähti, kangasmaitikka ja sananjalka. Kuvio on talousmetsää ja ekologiselta laadultaan kohtalainen.

KUVIO 23 – AVOHAKKU

Pieni tuoreen kankaan avohakkuu mökin vieressä. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 24 – TERVALEPPÄVYÖ

Kapea tervaleppävyö, jossa kasvaa mm. nurmilauhaa ja vadelmaa. Merenrannan leppävyö on säilyvä luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan tavanomainen.

KUVIO 25 – KARU MERENRANTAKALLIO

Karu merenrantakallio, jonka niukkaan kasvistoon kuuluu esim. rönsyrölli. Kuvio on ekologiselta laadultaan tavanomainen.

KUVIO 26 – KALLIOMETSÄ

Melko vanha kalliomännikkö, jossa ei ole lahopuuta. Kuviolla kasvaa mm. puolukkaa, metsälauhaa ja variksenmarjaa. Kuvio on ekologiselta laadultaan melko heikko.

KUVIO 27 – KUIVAN KANKAAN MÄNNIKKÖ

Harvaa, melko vanhaa mäntymetsää kasvava kallioinen kuiva kangas. Kasvistoon kuuluu esim. puolukka. Lahopuuta ei ole, ja kuvion ekologinen laatu on melko heikko.

KUVIO 28 – KUIVAHKON KANKAAN TAIMIKKO

Kuivahkon kankaan sekapuutaimikko (mäntyä, kuusta ja koivua), jossa ei ole lahopuuta. Kenttäkerroksessa tavataan mm. puolukkaa, mustikkaa, metsälauhaa ja kanervaa sekä jo tuoreeksi kankaaksi muuttuvalla alarinteellä runsaasti sananjalkaa. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 29 – TUORE KANGAS

Tuoreen kankaan melko vanha mäntymetsä, jossa tavataan esim. mustikkaa, puolukkaa, metsälauhaa ja sananjalkaa. Rannan ruoppausmassoilla kasvaa nuorta tervaleppää. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 30 – KUIVAHKO KANGAS

Kuivahkon kankaan hyvin harva vanha männikkö, jossa on muutama koivu ja kuusi, mutta ei lahopuuta. Kuviolla on joitakin kalliolaikkuja. Runsaiden metsälauhan ja puolukan lisäksi kenttäkerroksessa esiintyy mm. variksenmarjaa, mustikkaa, kevätpiippoa ja kanervaa. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 31 – KOSTEA LEPPÄLEHTO

Entisen niityn umpeen kasvun kautta syntynyt, vielä melko nuori tervalepikko (kuva 7), jonka nurmilauhavaltaisessa kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti myös ranta-alpea ja puna-ailakkia. Lisäksi tavataan mm. mesiangervoa ja nuokkuhelmikkää. Sekapuuna esiintyy vähän nuorta vaahteraa. Lahopuuta ei ole. Rannikon kostea leppälehto on silmälläpidettävä luontotyyppi. Tervaleppävaltaisena lehto täyttää luonnonsuojelulain luontotyyppin tervaleppävaltaisuuden määritelmän, mutta on ekologiselta laadultaan heikko. Tästä syystä sitä ei arvioitu arvokkaaksi luontotyyppiksi.



Kuva 7. Niityn umpeen kasvun kautta kehittynyt tervalepikko luontotyyppikuviolla 31.

KUVIO 32 – TUORE- KUIVAHKO KANGAS

Kangasmetsä, jossa kasvaa hyvin harvassa vanhoja mäntyjä ja koivuja. Lahopuuta ei ole. Kasvistoon kuuluvat runsaiden metsälauhan, puolukan ja mustikan lisäksi esim. lillukka ja kielo. Kuvio on ekologiselta laadultaan melko heikko.

KUVIO 33 – KOSTEA LEPPÄLEHTO

Nuorta tervaleppää kasvava lehtomainen metsikkö (kuva 8), jossa on myös vähän koivua. Lahopuuta ei ole. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti nuokkuhelmikkää, puna-ailakkia ja lehtonurmikkaa, joiden lisäksi kasvistoon kuuluvat esim. koiranvehnä ja kyläkellukka. Kuvio reunaan on läjitetty puutarhajätettä. Rannikon kostea leppälehto on silmälläpidettävä luontotyyppi. Tervaleppävaltaisena lehto täyttää luonnonsuojelulain luontotyypin tervaleppävaltaisuuuden määritelmän, mutta on ekologiselta laadultaan heikko. Tästä syystä sitä ei arvioitu arvokkaaksi luontotyyppiä.



Kuva 8. Lepikkoa luontotyyppikuviolla 33.

KUVIO 34 – KANGASMETSÄ, KALLIOITA

Lähinnä kangasmetsää ja karua kalliota oleva kuvio, jolla kasvaa vanhoja koivuja, melko vanhaa pihlajaa ja mäntyjä. Lahopuuta ei ole. Kasvistoon kuuluvat esim. nuokkuhelmikkä, mustikka ja metsälauha. Kuvio on ekologiselta laadultaan melko heikko.

KUVIO 35 – KUIVAHKO KANGAS

Kuivahko mäntyvaltainen, melko vanha kangasmetsä, josta osa on hiljattain harvennettu. Puustoon kuuluu myös hieman koivua (etelärinteellä runsaammin) ja pohjoisrannan tuntumassa haapaa. Pensaskerroksessa esiintyy mm. katajaa. Aivan rannalla kasvaa kapea leppävyö, ja sen ulkopuolella kapealti järviruokoa. Lahopuuta on niukasti. Runsaiden mustikan, puolukan, variksenmarjan ja metsälauhan ohella kasvistoon kuuluvat esim. sananjalka ja kangasmaitikka. Kuviolla on kalliolaikkuja ja pari pientä soistumaa. Kuvio on ekologiselta laadultaan melko heikko.

KUVIO 36 – KUIVA KANGAS

Pääasiassa kallioista kuivaa kangasta oleva kuvio, jonka mäntyvaltainen puusto on tiheydeltään vaihtelevaa. Sekapuuna tavataan vähän nuorta haapaa. Lahopuuta ei juuri ole. Pellon eteläreunalla on kapealti kalliota, ja osa kuviosta on entistä peltoa. Tavanomaiseen kasvistoon kuuluvat esim. metsälauha, puolukka, kanerva, variksenmarja ja mustikka.

4. PESIMÄLINNUSTO

4.1 Menetelmät

Pesimälinnustoa kartoitettiin kolmella maastokäynnillä touko-kesäkuussa (taulukko 1). Sää oli kaikkina aamuina linnustokartoitukselle suotuisa. Lisäksi linnustoa havainnoitiin muun maastotyön ohessa. Käytössä olivat myös Suomen Lajitietokeskuksen aineistot.

Laskentamenetelmänä käytettiin sovellettua kartoituslaskentaa. Selvitysalue käveltiin niin tiheästi läpi, että ainakin kaikki laulavat lintuyskilöt voitiin kohtuudellisella varmuudella havaita. Piha-alueilla ei kuitenkaan liikuttu. Kaikki havainnot uhanalaisista, silmälläpidettävistä, EU:n lintudirektiivin I-liitteeseen sisältyvistä ja harvalukuisista lajeista merkittiin kartalle. Havainnosta kirjattiin muistiin laji, sukupuoli (jos mahdollista määrittää), yksilömäärä ja tieto käyttäytymisestä (laulava koiras, poikasille ruokaa kuljettava emo, varoitteleva lintu, pari ym.). Selvästi yli lentävät linnut jätettiin huomioimatta, mutta alle 50 metrin päässä selvitysalueen rajan ulkopuolella paikallisina havaitut yksilöt merkittiin muistiin, sillä niiden reviiri sijoittuu suurella todennäköisyydellä osittain selvitysalueelle. Yleisistä lajeista kirjattiin muistiin ainoastaan tieto siitä, että laji kuuluu pesimälinnustoon. Apuvälineinä käytettiin kiikaria, GPS-laitetta sekä etukäteen tulostettuja suurimittakaavaisia kartoja.

Taulukko 1. Lintulaskentapäivät, laskenta-ajat ja vallinnut säätila.

Päivä	Laskenta-aika	Sää
27.5.2025	7.20-8.42	Lämpötila +11 °C → +12 °C, tuuli 5 m/s, pilvisyys 0/8
17.6.2025	7.00-8.09	Lämpötila +12 °C, tuuli 6 m/s, pilvisyys 7/8 → 8/8
27.6.2025	5.58-6.59	Lämpötila +12 °C, tuuli 3 m/s, pilvisyys 3/8 → 5/8

Tehdyt lintuhavainnot vietiin paperikartoilta paikkatieto-ohjelmistoon erotellen eri laskentakertojen havainnot toisistaan. Reviiriksi tulkittiin kaikki havainnot laulavista koiraista, pesistä, ruokaa kuljettavista emoista, varoittelevista linnuista sekä muista paikallisina sopivassa pesimäympäristössä havaituista linnuista. Jo yhdellä laskentakerralla saatu havainto tulkittiin reviiriksi. Lähellä toisistaan tehtyjen eri laskentakertojen havaintojen tulkittiin tarkoittavan samaa reviiriä. Samaksi reviiriksi tulkittujen havaintojen välinen maksimietäisyys vaihteli hieman lajeittain, mutta nyrkkisääntönä voidaan pitää noin paria sataa metriä, jota kauempana toisistaan eri laskentapäivinä tehdyt havainnot tulkittiin eri reviireiksi. Käytännössä tulkinta oli pääosin yksiselitteistä.

4.2 Tulokset ja johtopäätökset

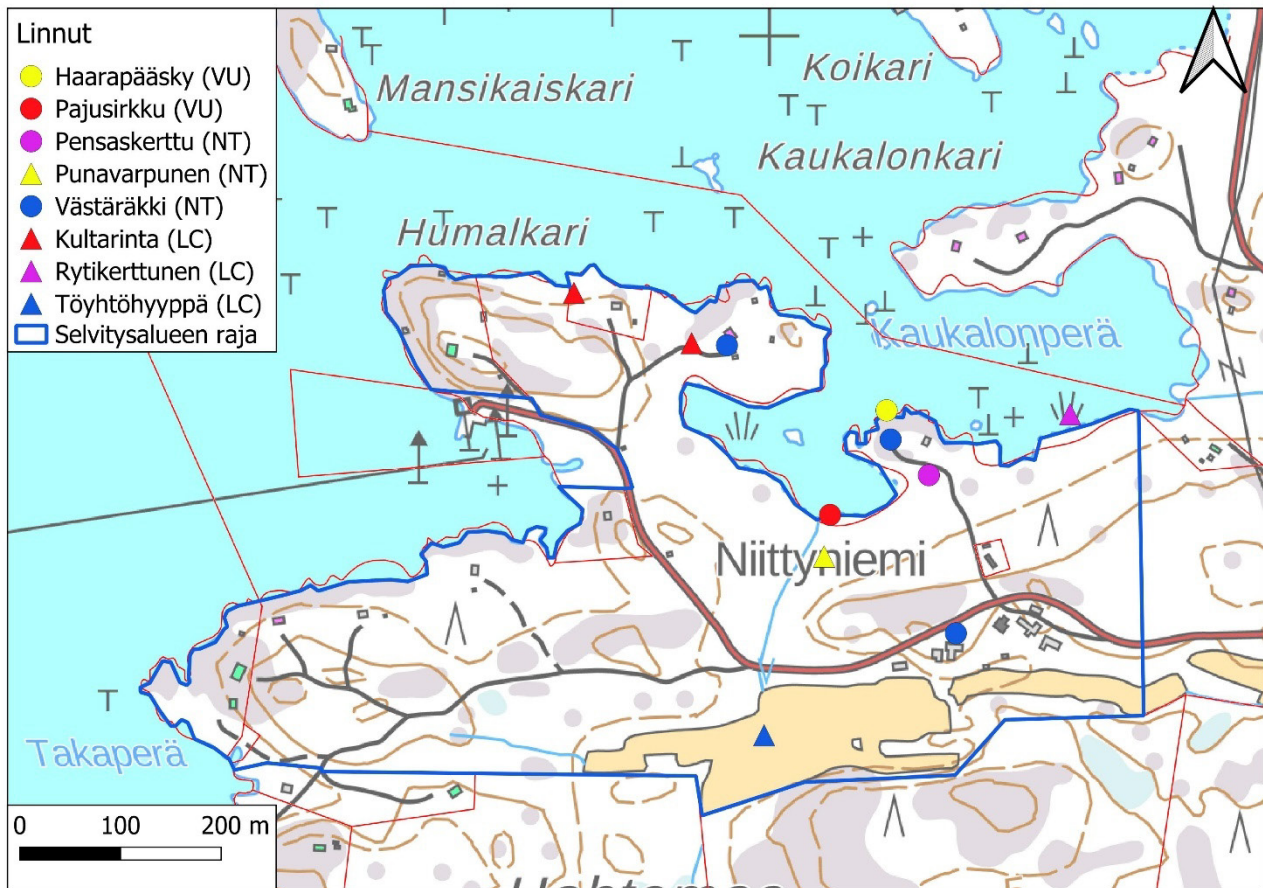
Selvitysalueella ja sen välittömässä lähiympäristössä tulkittiin pesivän kaikkiaan 26 lintulajia (taulukko 2). Lisäksi pelloilla nähtiin ruokailevia merihanhia ja kurkia ja alueella liikkui käpytikka sekä palokärki (EU:n lintudirektiivin I -liitteen laji). Kaukalonperällä nähtiin isokoskelopoikue (sil-mälläpidettävä), sinisorsapoikue ja silkkiuikkupari (sil-mälläpidettävä) ja Humalkarin sataman eteläpuolen lahdella telkkäpari.

Pesimälinnusto on tavanomaista. Metsät ovat tehokkaasti hoidettuja ja mäntyvaltaisia kankaita, joiden linnuston tiheys ja lajimäärä ovat alhaisia. Kaukalonperää lukuun ottamatta rannat ovat karuja ja kesämökkejä on sen verran tiheässä, että kovin häiriöherkkiä lajeja ei rannoilla voi pesiä. Joitakin huomionarvoisia lajeja alueella kuitenkin pesii (kartta 4). Kaukalonperän ruovikkojen melko lajiköyhään linnustoon kuuluvat vaarantunut pajusirkku, joka on yhä tavallinen ruovikkolaji sekä rytikerttunen. Lahden rannalla sijaitsevassa venevajassa pesii haarapääskyjä. Västäräkkien parimääräksi laskettiin kolme. Rehevien metsien kultarinta on viime vuosina runsastunut, ja jopa yleisesti ottaen karulla selvitysalueella lauloi kesällä 2025 kaksi koirasta. Pensaskertulla oli reviiri Niittyniemen pohjoispuolella ja pellolla pesi töyhtöhyppäpari. Punavarpunen lauloi Kaukalonperän rannan lepikossa.

Taulukko 2. Selvitysalueen pesimälinnusto.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Parimäärä	Status
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	rytikerttunen	1	LC
<i>Actitis hypoleucos</i>	rantasipi		LC
<i>Anas platyrhynchos</i>	sinisorsa		LC
<i>Anthus trivialis</i>	metsäkirvinen		LC
<i>Carpodacus erythrinus</i>	punavarpunen	1	NT
<i>Columba palumbus</i>	sepelkyyhky		LC
<i>Corvus corone</i>	varis		LC
<i>Cyanistes caeruleus</i>	sinitiainen		LC
<i>Emberiza citrinella</i>	keltasirkku		LC
<i>Emberiza schoeniclus</i>	pajusirkku	1	VU
<i>Erithacus rubecula</i>	punarinta		LC
<i>Ficedula hypoleuca</i>	kirjosieppo		LC
<i>Fringilla coelebs</i>	peippo		LC
<i>Hippolais icterina</i>	kultarinta	2	LC
<i>Hirundo rustica</i>	haarapääsky	muutama	VU
<i>Motacilla alba</i>	västäräkki	3	NT
<i>Muscicapa striata</i>	harmaasieppo		LC
<i>Parus major</i>	talitiainen		LC
<i>Phylloscopus trochilus</i>	pajulintu		LC
<i>Regulus regulus</i>	hippiäinen		LC
<i>Sylvia atricapilla</i>	mustapääkerttu		LC
<i>Sylvia borin</i>	lehtokerttu		LC
<i>Sylvia communis</i>	pensaskerttu	1	NT
<i>Sylvia curruca</i>	hernekerttu		LC
<i>Turdus merula</i>	mustarastas		LC
<i>Vanellus vanellus</i>	töyhtöhyppä	1	LC

Linnustoon perustuvia maankäyttösuosituksia ei esitetä.



Kartta 4. Huomionarvoiset lintulajit. (VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä, LC=elinvoimainen).

5. LEPAKOT

5.1 Menetelmät

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit sisältyvät EU:n luontodirektiivin IV -liitteeseen, joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

Taulukko 3. Lepakkokartoitusajat ja vallinnut sää.

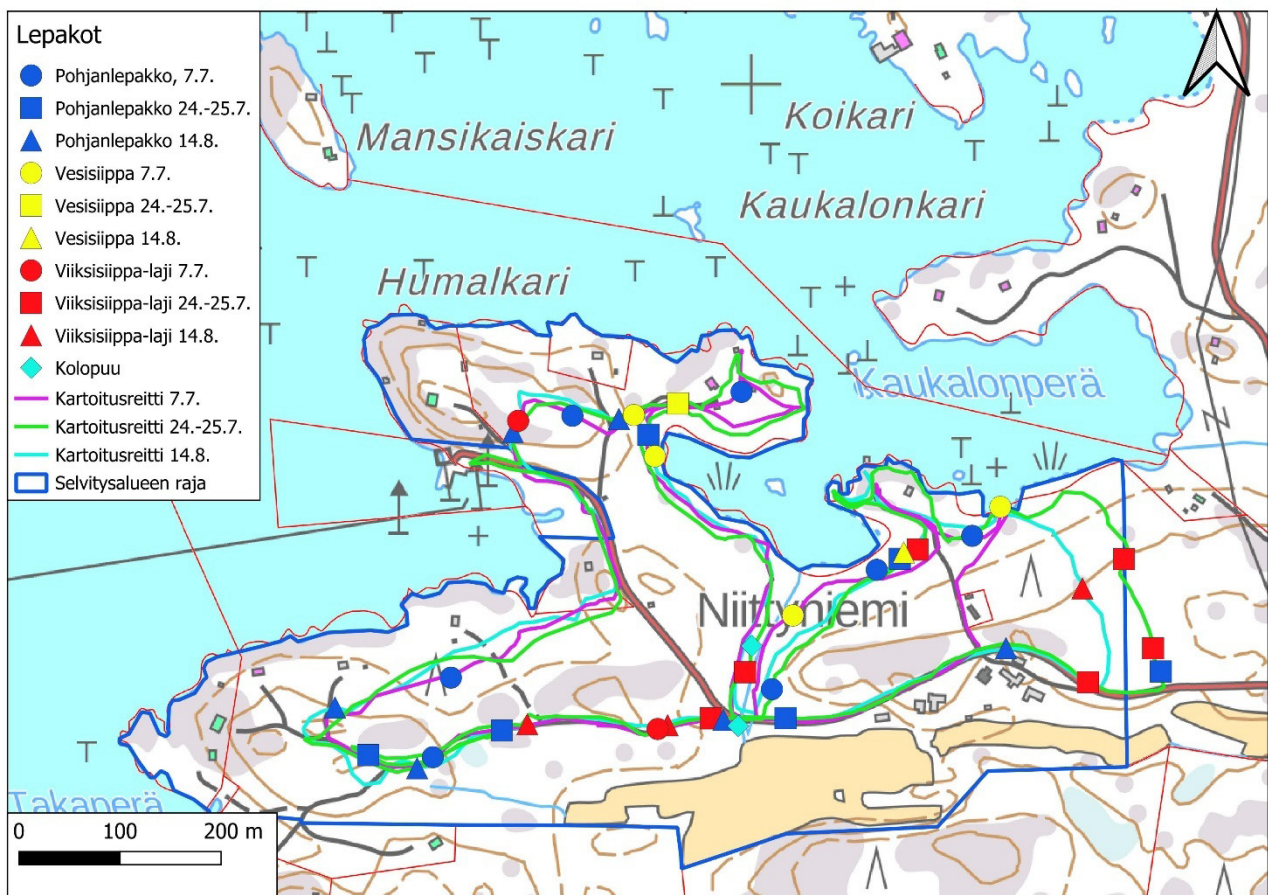
Päivä	Havainnointiaika	Sää
7.7.2025	1.12-2.13	Lämpötila +15 °C → +14 °C, tuuli 3 m/s, pilvisyys 8/8 → 6/8
24.-25.7.2025	23.03-0.17	Lämpötila +18 °C, tuuli 1 m/s, pilvisyys 5/8
14.8.2025	22.09-22.59	Lämpötila +19 °C, tuuli 3 m/s, pilvisyys 0/8

Lepakkoja havainnoitiin detektorilla (Echo Meter Touch 2 Pro) kolmena yönä (taulukko 3) kävelleen karttaan 5 merkityt reitit. Sää oli kaikkina kartoitusöinä työhön hyvin sopiva.

Havaittujen lepakkojen sijainti kirjattiin muistiin ja laji määritettiin. Luontoselvityksen muiden osatöiden yhteydessä etsittiin puolestaan maakellareita ja kolopuita sekä muita lepakoiden päiväpiiloiksi, lisääntymispaikoiksi ja talvehtimispaikoiksi sopivia kohteita.

5.2 Tulokset ja johtopäätökset

Lepakkohavainnot on merkitty karttaan 5. Alueella havaittiin kaikki Suomessa yleiset lajit eli pohjanlepakko, vesisiippa ja viiksisiippa / isoviiksisiippa. Havaintoja kertyi melko runsaasti, mikä ei ole rannikolla sijaitsevalle ja maisemaltaan melko vaihtelevalla alueella yllättävää. Alueella ja sen lähistöllä on paljon rakennuksia, joista osa melko vanhojakin, ja lepakot voivat käyttää niitä päiväpiiloinaan ja kenties lisääntymiseenkin. Tätä ei kuitenkaan tutkittu. Muita päiväpiiloja tarjoavat linnunpöntöt sekä löydetty kaksi kolopuuta. Erityisiä havaintokeskittymiä ei kuitenkaan voi erottaa, vaan lepakoita tavattiin melko tasaisesti kartoitusreittien varrella.



Kartta 5. Lepakkohavainnot ja kartoitusreitit.

Lepakoille tärkeitä alueita ei rajattu, eikä varsinaisia maankäyttösuosituksia esitetä. Lepakoiden kannalta on kuitenkin eduksi, jos alueen maisemarakenne säilyy pääpiirteissään ennallaan eikä kolopuita kaadeta.

6. VIITASAMMAKKO

Viitasammakon elinympäristöä ovat suot, vesistöjen rannat ja erilaiset pienvedet kuten ojat ja lammet sekä näiden läheiset maa-alueet. Laji sisältyy EU:n luontodirektiivin IV - liitteeseen, ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain nojalla.

Viitasammakko muistuttaa ulkonäöltään huomattavan paljon tavallista ruskosammakkoa. Parhaiten lajit erottaa toisistaan kutuäänistä, jotka eroavat selvästi. Viitasammakon kutuääntely muistuttaa veden alle painetusta tyhjästä pullostasta nousevien ilmakuplien pulputusta. Sen on kuvattu kuulostavan myös pienen koiran haukunulta. Ruskosammakon kurnutuksesta selvästi poikkeava ääni on melko hiljainen, ja se kuuluu korkeintaan noin sadan metrin päähän.

Kartoituskohteiksi valittiin ruovikkoiset merenrannat Kaukalonperällä sekä ihmisen kaivamat kaivannot. Viitasammakoita kuunneltiin kahtena iltayönä. Ensimmäinen kartoituskerta oli 23.4.2025 klo 22.00-22.30 (ilman lämpötila +3 °C, tuuli 3 m/s, pilvisyys 6/8 → 4/8) ja toinen kartoituskerta 28.-29.4.2025 klo 23.45-0.10 (ilman lämpötila +7 °C, tuuli 6 m/s, pilvisyys 2/8 → 0/8). Ensimmäisenä iltana sää oli melko viileä ja toisena melko tuulinen, mutta työ pystyttiin tekemään kuitenkin riittävän hyvissä olosuhteissa. Kartoituksessa käveltiin varovasti kartoituskohteiden rantoja pitkin ja pysähdeltiin noin 50 metrin välein kuuntelemaan muutaman minuutin ajaksi.

Selvitysalueelta ei ollut aiempia viitasammakkohavaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2025). Nyt kuultiin yksi soidintava viitasammakko 23.4.2025 Humalkari -tien pohjoispuolella leveän ojan itäpuolen pienessä (noin 4 m x 5 m) kaivannossa (kartta 6, kuva 9). Muualla viitasammakoita ei havaittu. Kaukalonperän ruovikot ovat lajille ilmeisesti liian yhtenäisiä, eikä niissä ole ruovikon keskellä sijaitsevia avovesilampareita, jotka sopisivat viitasammakolle.

Maankäyttösuositus: Karttaan 6 merkittyä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Se kuuluu arvoluokkaan I.



Kuva 9. Viitasammakon todettu kutupaikka kuvattuna elokuussa.

7. MUU LAJISTO

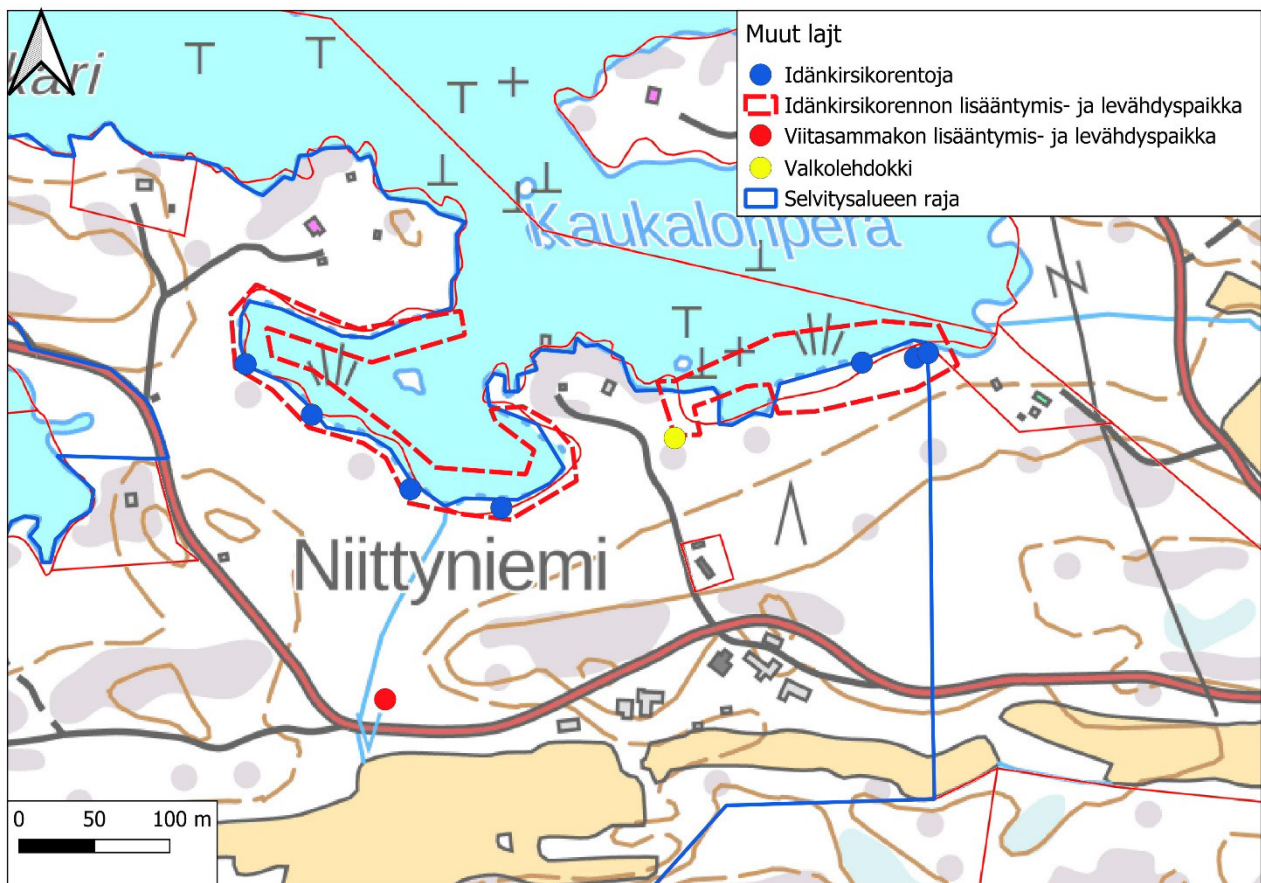
Selvitysalueelta ei ollut aiempia liito-oravahavaintoja. Alueen harvennetut mäntyvaltaiset metsät sopivat huonosti liito-oravalle, joten ei ole yllättävää ettei 29.4.2025 tehdyssä liito-oravakartoituksessa löytynyt merkkejä lajin esiintymisestä.

EU:n luontodirektiivin IV -liitteeseen sisältyvää idänkirsikorentoa etsittiin Kaukalonperän ruovikkoisilta rannoilta kahtena päivänä. Lajin aikuiset lentävät jo keväällä. Ensimmäisenä kartoituskerta oli 29.4.2025 klo 13.55-15.00 (lämpötila +12 °C, tuuli 6 m/s, pilvisyys 0/8 → 1/8) ja toinen kartoituskerta 27.5.2025 heti pesimälinnustokartoituksen jälkeen. Alueelta ei ollut aiempia idänkirsikorentohavaintoja, eikä niitä nähty nytkään ensimmäisellä kartoituskerralla. Toisella kartoituskerralla löydettiin sen sijaan idänkirsikorenon lisääntymis- ja levähdyspaikka. Kaksiosainen alue kattaa käytännössä kakki Kaukalonperän ruovikkoiset rannat (kartta 6). Yhteensä laskettiin 14 yksilöä, mutta korentojen todellinen määrä on varmasti selvästi suurempi. Lisäksi kartoituspäivänä aikuisten lentokausi alkoi jo kallistua kohti loppuaan. Kesäkuun viimeisen lintulaskentakerran jälkeen etsittiin

Kaukalonperän ruovikoista luontodirektiivin IV -liitteeseen sisältyvää täplälampikorentoa (aikuisia yksilöitä), vaikka alue ei vaikuta lajille kovin sopivalta. Täplälampikorentoja ei löydetty.

Luontotyyppikuviolta 8 löydettiin nupulla oleva valkolehdokki. Laji on elinvoimaiseksi arvioitu, mutta rauhoitettu.

Maankäyttösuositukset: Karttaan 6 merkityt viitasammakon ja idänkirsikorenon lisääntymis- ja levähdyspaikat kuuluvat arvoluokkaan 1. Niitä ei saa heikentää eikä hävittää. Siten esimerkiksi Kaukalonperän rantoja ei tule ruopata ennen kuin ruoppauksen mahdolliset vaikutukset korentoihin on asianmukaisesti arvioitu. Valkolehdokin kasvupaikka olisi hyvä pyrkiä säästämään.



Kartta 6. Muut huomionarvoiset lajit.

8. SUOSITUSTEN YHTEENVETO

Karttaan 6 merkittyjä viitasammakon ja idänkirsikorenon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa heikentää eikä hävittää. Siten esimerkiksi Kaukalonperän rantoja ei tule ruopata ennen kuin ruoppauksen mahdolliset vaikutukset korentoihin on asianmukaisesti arvioitu. Valkolehdokin kasvupaikka olisi hyvä pyrkiä säästämään.

Karttaan 2 merkitty suolaikku tulee säilyttää luonnontilaisena.

Lepakoiden kannalta on eduksi, jos alueen maisemarakenne säilyy pääpiirteissään ennallaan eikä kolopuita kaadeta.

9. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Keskinen, H.-L., Raunio, A., Forss, S., Kartano, L., Karttunen, K., Kokko, A., Kontula, T., Koskela, K., Mäkelä, K., Pykälä, J., Rytteri, T. & Väänänen, M. 2024. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje, luonnos 15.5.2024. 281 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018a. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018b. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2.uusittu painos. Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki. 143 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.

Suomen Lajitietokeskus 2025. <http://tun.fi/HR.428>, <http://tun.fi/HR.429> (haettu 27.6.2025).

Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.

vanhatkartat.fi

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (2021). Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>